

Prof. Franciszek Raszeja

– historia przedwcześnie przerwana



Od 3 marca do końca października 2017 w Muzeum UMP będzie prezentowana wystawa poświęcona Franciszkowi Raszeji, ortopedzie, profesorowi Uniwersytetu Poznańskiego, współtwórcy przedwojennej uniwersyteckiej Kliniki Ortopedycznej.

Franciszek Raszeja urodził się 2 kwietnia 1896 r. w Chełmnie. Po ukończeniu szkoły powszechnej rozpoczął naukę w miejscowym gimnazjum. Maturę zdał tuż po wybuchu I wojny światowej, w sierpniu 1914 roku. Wkrótce potem został powołany do niemieckiego wojska i wysłany na front wschodni. W grudniu 1914 dostał się do niewoli rosyjskiej i trzy lata spędził w obozie jenieckim w Taszkencie. Po wybuchu rewolucji marcowej w 1917 r. uciekł z obozu i po długiej tułaczce w kwietniu 1918 przyjechał do Polski.

W maju 1918 rozpoczął studia na Wydziale Filozoficzno-Przyrodniczym uniwersytetu w Berlinie, następnie kontynuował naukę na Wydziale Lekarskim uniwersytetu w Münster. W lipcu 1920 r. powrócił do kraju, wstąpił do Wojska Polskiego i wziął udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Po zwolnieniu z wojska został studentem Wydziału Lekarskiego na UJ. W roku akademickim 1922/23 przeniósł się na Wydział Lekarski nowo utworzonego Uniwersytetu Poznańskiego. 23 września 1923 r. otrzymał dyplom doktora wszech nauk lekarskich UP.

Od 10 października 1923 dr Raszeja pracował jako asystent w Klinice Ortopedycznej UP mieszczącej się w Poznańskim Zakładzie Ortopedycznym im. B. S. Gąsiorowskiego, pierwszej i długo jedynej klinice tej specjalności w Polsce, pod kierunkiem prof. Ireneusza Wierzejewskiego.

2 października 1926 w kościele św. Wojciecha w Poznaniu poślubił Stanisławę Deniszczukównę, doktor filozofii w dziedzinie chemii, asystenta w Zakładzie Chemii Ogólnej Wydziału Rolniczo-Leśnego UP.

Po śmierci prof. Wierzejewskiego dr Raszeja opuścił Zakład Gąsiorowskiego. W latach 1931-1935 kierował Szpitalem Ortopedycznym Poznańskiej Ubezpieczalni Społecznej w Swarzędzu. Pod koniec 1930 Rada Wydziału Lekarskiego UP powierzyła mu organizację i kierownictwo polikliniki ortopedycznej w Collegium Marcinkowskiego. Poliklinika działała w latach 1931-1935.

20 maja 1931 Franciszek Raszeja został docentem na podstawie pracy „Doświadczalne i kliniczne badania nad jontoforezą”.

1 sierpnia 1935, po pięciu latach przerwy, reaktywowano Klinikę Ortopedyczną UP w gmachu Collegium Marcinkowskiego. Uchwałą Rady Wydziału Lekarskiego jej kierownikiem został docent Raszeja.

15 grudnia 1936 mianowano go profesorem nadzwyczajnym ortopedii na Wydziale Lekarskim UP.

Zajmował się złamaniami kości skokowej i szyjki kości udowej, procesami biologicznymi towarzyszącymi powstawaniu zrostu kostnego, różnicowaniem guzów

kości oraz przewlekłych chorób stawu kolanowego, fizjologią i patologią tego stawu oraz leczeniem ortopedycznym następstw choroby Heinego-Medina. Prowadził pionierskie badania doświadczalne i kliniczne nad jontoforezą wapniem, litem i jodem w gruźlicy kostnej i stawowej.

Był współzałożycielem powstałego



Prof. F. Raszeja (siedzi pierwszy z prawej) ze współpracownikami z Kliniki Ortopedycznej UP. Pierwszy z lewej dr J. Komza, z tyłu J. Raszeja. W ogrodzie Collegium Marcinkowskiego, lata 1936-39. Autor fot. nieznanymi. /Zbiory prof. Bożeny Raszei-Wanic/

w 1928 Polskiego Towarzystwa Ortopedycznego i członkiem jego zarządu.

1 września 1939 prof. Raszeja został powołany do wojskowej służby sanitarnej. Pełnił m.in. funkcję komendanta szpitala wojskowego w Kowlu. W listopadzie 1939 wraz z rodziną udał się do Warszawy. 5 grudnia 1939 został ordynatorem oddziału chirurgicznego w Szpitalu PCK na Smolnej, a następnie utworzył w nim oddział ortopedyczny.

21 lipca 1942 udał się do getta warszawskiego, by udzielić pomocy lekarskiej Abe Gutnajerowi, przedwojnemu marszałkowi. Został zastrzelony przez żołnierzy SS wraz z pacjentem, jego rodziną i wszystkimi obecnymi w mieszkaniu osobami.

11 kwietnia 2000 r. Instytut Yad Vashem przyznał mu pośmiertnie tytuł Sprawiedliwego wśród Narodów Świata.

Część fotografii, które będą prezentowane na wystawie, pochodzi ze zbiorów prof. Bożeny Raszei-Wanic, córki prof. Raszei, wieloletniego kierownika Kliniki Chorób Wewnętrznych AM w Poznaniu.

Pozostałe zdjęcia udostępnił Muzeum prof. Gerwazy Swiderski, wieloletni zastępca prof. Wiktora Degi w Klinice Ortopedii AM w Poznaniu.

Dokumenty dotyczące przebiegu pracy zawodowej prof. Raszei pochodzą z Archiwum UMP i Archiwum UAM.

ANNA PONIEDZIAŁEK, MUZEUM UMP

PIOTR NOWAKOWSKI, ARCHIWUM ORTOPEDYCZNO-REHABILITACYJNEGO SZPITALA KLINICZNEGO IM. WIKTORA DEGI UMP



Doc. Franciszek Raszeja z pacjentem oraz siostrą Marią Aleksandrowicz. Klinika Ortopedyczna UP, 1936. Autor fot. nieznanymi /Zbiory prof. Gerwazy Swiderskiego/